

A fer la mà

Fa tot just una setmana, Canal 9 se'n va anar a fer la mà. Expressions com aquesta —que en aquest cas significa “anar-se'n en orris”, per dir-ho finament— ja no se sentiran a través d'un mitjà de comunicació públic al País Valencià. Ni tampoc els demostratius *este, eixe*, el pronom *açò* ni l'adverbi *ací* o *prompte*. Tampoc les formes del possessiu tan característiques *meua, teua, seua* (en lloc del *meva, teva, seva* del català central); les desinències verbals amb *-e* (*jo cante, parle...*); o els numerals *huit* (vuit), *dèsset* (disset), *diuit* (divuit), *dèneu* (dinou) o *huitanta* (vuitanta).

Tampoc no es tornaran a emetre programes amb els adjectius *roí* (dolent) o *sem* (marcit), o que usin el verb *eixir* (sortir) —molt característic d'aquest dialecte—, però també altres verbs com ara *agarrar* (agafar), *torcar* (netejar, eixugar), *parèixer* (semblar) o *llavar* (rentar). Substantius com per exemple *colp* (cop) *xic* (noi), *vesprada*

Sabíeu que...

Paraules com ara *milotxa* (estel), *creïlla* (patata), *bresquilla* (préssec), *apegar* (encomanar) també són pròpies del valencià.

(tarda), *parot* (espiadimonis) *llima* (llimona), *pardal* (ocell), *fardatxo* (llançardaix), *poal* (galleda), *primavera de l'hivern* (tardor), *obrer* (paleta). O d'altres paraules que el valencià comparteix amb el nord-occidental, com ara *corder* (be), *tomata* (tomàquet), *bes* (petó), *arena* (sorra), *granera* (escombra) i *gossera* (mandra), *espill* (mirall) o *roig* (vermell).

Una altra característica del valencià és que es tracta d'una variant que per motius geogràfics i històrics ha pres molts castellanismes —*tenedor, entonces, cepillo*—. Tal com explica el dialectòleg Joan Veny a *Els parlars catalans*, a vegades la introducció del castellanisme ha creat especialitzacions semàntiques com per exemple en el cas de *cuernos*, que s'aplica sobretot a les banyes dels bous, mentre que *banyes* es continua fent servir per denominar les dels cargols, o el cas del castellanisme *rabo*, que es fa servir per parlar d'una extremitat peluda, per exemple la del gat, mentre que *cua* s'ha mantingut per referir-se a les que són carnes, com ara la del peix. En resum, el tancament de RTVV suposarà un gran perjudici per al País Valencià, però també, lamentablement, per a la llengua. *

Creadors adolescents

Quaranta-set grups d'adolescents s'han mobilitzat els tres darrers mesos. Se'ls va fer una crida. Van organitzar-se i van respondre. Deu finalistes, un guanyador absolut, 47 guanyadors totals.

De vegades les coses ens atrapen perquè la manera com ens les han presentades hi ha ajudat. Com aquell mestre de matemàtiques, que ens va fer trobar el gust als polinomis, o aquella mestra que ens va apassionar amb les molècules. La traça, la passió i bons continguts fan un còctel difícil de resistir, fins i tot per als adolescents, rebels amb o sense causa. Divendres en vam veure el fruit. Va ser a la Filmoteca. Un brillant Rafael Vallbona dirigia l'acte, amb continus consells de savi (sigueu crítics, sigueu lliures, sigueu creatius). L'Esteve Rimbau, director de la Filmoteca, acollia els grups de joves amb la salutació de “Benvinguts, joves creadors”.

Tot plegat va ser una jugada mestra de la Carme Fenoll, directora de les biblioteques de la Generalitat, i de la gent de Book Movies: per què no fer un concurs de *booktrailers* d'adolescents? Per què no unir materials culturals diferents? Per què no fer que les lletres impulsin l'audiovisual i l'audiovisual les lletres? Per què no apostar per la literatura juvenil? Cop de telèfon i editors, autors i llibreters, amb Liberdrac

al capdavant, vam dir que sí i vam posar fil a l'agulla per formar el jurat, fer-ne difusió i aportar-hi els premis.

Divendres, uns joveníssims creadors van veure com es projectaven els seus vídeos a la seu de la Filmoteca de Catalunya, entre autors, directors, la indústria editorial i el jurat. Tenim cineastes de futur garantits, però l'esperança va més enllà: en Vallbona els va dir que la majoria no es dedicaria ni al cine ni a la literatura, que serien metges o cuiners, però que per sortir-se'n a la vida calia ser creatius. Gran missatge: ser creatius per innovar en la feina, per respondre a les sorpreses de la vida. Per això, en comptes de foragitar les humanitats per *inútils* les hauríem de reforçar. Mentre un ministre diu que l'art fa nosa i l'altre, el del calaix, diu que inventin els altres, aquí, biblioteques fantàstiques, autors, editors, llibreters i la Filmoteca ens vam conjurar per apostar per un país creatiu.

Va guanyar un simbòlic *booktrailer* minimalista de format i corredor d'expressió sobre el diari d'Anna Frank, en alemany, i subtítulat en català. La creació no té fronteres perquè és expressió lliure de la universalitat de l'experiència humana. Mentre fan lleis per limitar l'expressió i tancar televisions, nosaltres formem joves per fer-la créixer. Només una reivindicació: l'any vinent, una segona edició. *

Foto de família de participants i d'organitzadors del primer certamen de Book Movies FRANCESC MESEGUER / SERVEI DE BIBLIOTEQUES

Liberdrac

Liberdrac patrocina la Columna Digital. L'actualitat creativa, de lectura i de les llibreries vista amb ulleres digitals

Podeu veure els 'booktrailers' a: <http://www.bookmovies.tv/ca/bloc/tots-els-booktrailers-presentats-al-concurs-joves-convoocat-bookmovies-i-el-servei-de>

Liberdrac

Liberdrac, la teva botiga de llibres digitals

www.liberdrac.cat

171575-1066934V®